

กฎหมายไทยไม่เข้มแข็งพอที่จะหยุดการลักลอบค้าลิงไม่มีหางชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย

กรุงเทพฯ ประเทศไทย 28 พฤศจิกายน 2559 – รายงานใหม่สองฉบับได้สร้างความกังวลเกี่ยวกับจำนวนและแหล่งที่มาของลิงไม่มีหางที่พบตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีสัตว์ป่าแสดง และกลายเป็นข้อถกเถียงถึงความสามารถของประเทศไทยในการป้องกันการลักลอบค้าอูรังอุตงและลิงไม่มีหางชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ที่อาจลดลง เนื่องจากกฎหมายที่มีอยู่ควบคุมไม่เพียงพอ

รายงานนี้ มาจากข้อมูลในการสำรวจสถานที่ 57 แห่ง ทั่วประเทศ ซึ่งพบอูรังอุตง 51 ตัว ที่ถูกนำมาแสดง ทั้งที่ตามข้อมูลที่แจ้งไว้ในหนังสือแสดงสายพันธุ์สัตว์ของอูรังอุตง ในปี 2557 บันทึกไว้ว่ามีอยู่ 21 ตัว หนังสือนี้ได้บันทึกสถานที่เกิด การขนย้าย และการตายของสัตว์แต่ละตัวที่อยู่ในสวนสัตว์และแหล่งท่องเที่ยวที่มีสัตว์ป่าแสดงทั่วโลก

จำนวนของลิงไม่มีหางชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ที่พบในช่วงที่มีการสำรวจนั้น มีมากกว่าจำนวนที่บันทึกว่ามี การนำเข้าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งจากฐานข้อมูลของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (ไซเตส) แสดงให้เห็นว่า มีการนำอูรังอุตงเข้ามายังประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เพียงแค่ 5 ตัว ทำให้ไม่สามารถอธิบายถึงการที่พบอริลล่าตัวแรก 1 ตัว หรือชะนีมงกุฎ 14 ตัว ระหว่างการสำรวจ

อ้างอิงจากงานวิจัยเรื่อง “เมื่อลิงไม่มีหางเป็นที่ต้องการของสวนสัตว์และแหล่งท่องเที่ยวในมาเลเซียและประเทศไทย” ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า “สัตว์เหล่านี้ ได้เดินทางมาถึงยังสถานที่เลี้ยงอย่างผิดกฎหมาย” และละเมิดข้อกำหนดที่เข้มงวดของไซเตสเกี่ยวกับการค้าชนิดพันธุ์ที่ระบุไว้ตามบัญชีแนบท้ายหมายเลข 1

รายงานฉบับดังกล่าว ถือว่าความล้มเหลวส่วนใหญ่มาจากกฎหมายของไทยที่ไม่เข้มแข็งพอที่จะปกป้องสัตว์ป่าจากต่างประเทศ

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ซึ่งไม่ได้ให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่ลิงใหญ่ 6 ชนิดพันธุ์ และชะนีชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยอีก 11 ชนิดพันธุ์ ที่ระบุอยู่ในบัญชีไซเตส

ตามการวิเคราะห์กฎหมายไทยจากรายงานฉบับหนึ่ง เรื่อง “บทวิเคราะห์ระบบกฎหมายที่ควบคุมการค้าลิงใหญ่ ชะนี และชนิดสัตว์ตามบัญชีไซเตส” พบว่า “ผู้ใดที่ครอบครองสัตว์ป่าดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องแสดงว่าพวกเขาได้สัตว์ป่าเหล่านั้นมาได้อย่างไร แต่เป็นหน้าที่ของรัฐในการพิสูจน์ว่าสัตว์ดังกล่าวถูกนำเข้ามาอย่างผิดกฎหมายเพื่อที่จะดำเนินคดี”

ช่องโหว่ของกฎหมายนี้ ส่งผลให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายไร้อำนาจที่จะจัดการกับผู้ที่ครอบครองลิงไม่มีหางชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย เช่น อูรังอุตง และชิมแปนซี หรือควบคุมการค้าสัตว์เหล่านี้ภายในประเทศ หลังจากที่ได้อธิบายการลักลอบนำเข้าอย่างผิดกฎหมาย

ช่องโหว่เดียวกันยังเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย เพื่อดำเนินการค้าสัตว์ชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย และการอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขสถานการณ์นี้ ก็ยังคงอยู่ในระหว่างการดำเนินการ ซึ่งความไร้ความสามารถในการปฏิบัติเพื่อดำเนินการลักลอบค้าที่คล้ายคลึงกันนี้ เกิดขึ้นกับงาช้างจากแอฟริกา ซึ่งได้มีการหยิบยกมาพูดถึงเมื่อเดือนธันวาคม 2557 จนเกิดการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้รวมถึงชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยนี้ไว้ใน พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งขณะนี้กฎหมายยังอยู่ระหว่างการตรวจสอบอย่างละเอียด

“ผู้ที่ทำการลักลอบค้าสัตว์ป่า รู้เป็นอย่างดีว่าประเทศไทยเป็นแหล่งสวรรค์ในการทำผิดกฎหมาย จนกว่าช่องโหว่ของกฎหมายเหล่านี้จะถูกอุด สถานการณ์เหล่านี้ก็จะยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง” กล่าวโดย มิสเคลร์ บีสตัล จาก TRAFFIC ผู้เขียนรายงานทั้งสองฉบับซึ่งได้รับเงินทุนสนับสนุนจากมูลนิธิอาร์คัส (Arcus Foundation)

งานวิจัยและบทวิเคราะห์ทางกฎหมาย ได้แนะนำขั้นตอนในการเสริมความแข็งแกร่งกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ป่าของไทย รวมถึงการเพิ่มบทลงโทษ และแก้ไขขั้นตอนที่รัฐบาลกำหนดไว้ว่าต้องดูแลสัตว์ป่าที่ยึดได้ไว้ถึง 5 ปี หากไม่พบว่ามีเจ้าของ

อย่างไรก็ตาม ข้อแนะนำหลักจากรายงานทั้งสองฉบับ ได้เน้นการขยายความครอบคลุมชนิดพันธุ์ของสัตว์ที่ละเว้น โดยให้มีการรวมถึงการปกป้องลิงใหญ่ทุกชนิด รวมไปถึงการครอบคลุมชนิดพันธุ์ที่มีได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ที่อยู่ในบัญชีไซเตสด้วย

นอกจากนี้ ที่สำคัญคือการจัดตั้งระบบที่น่าเชื่อถือและโปร่งใส ในการติดตามการเกิด การขนย้าย และการตายของลิงใหญ่ตามสวนสัตว์และแหล่งท่องเที่ยวที่มีสัตว์ป่าแสดง หากปราศจากระบบดังกล่าว ก็จะเปิดโอกาสให้มีการปกปิดการค้าสัตว์เหล่านั้นมาจากแหล่งที่ผิดกฎหมาย

TRAFFIC®

the wildlife trade monitoring network

“TRAFFIC แนะนำให้มีการตรวจสอบต้นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตใหญ่ทุกชนิดที่อยู่ในสถานที่เลี้ยงต่างๆ ในประเทศไทย และหากพบว่าสถานที่ใดเข้าข่ายละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งสิ่งมีชีวิตใหญ่ สถานที่นั้นก็จะถูกระงับใบอนุญาตประกอบกิจการและใบอนุญาต” มีสปีชีส์ดังกล่าวทั้งห้า

-จบ-

Notes

[1] The International Studbook of the Orangutan is managed by the World Association of Zoos and Aquariums (WAZA).

[2] Records from the CITES Trade Database which is managed by the United Nations Environment Programme – World Conservation Monitoring Centre (UNEP-WCMC) on behalf of the CITES Secretariat.

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

Elizabeth John, TRAFFIC +60 3 7880 3940 / +60 1 2207 9790, email: elizabeth.john@traffic.org

Richard Thomas, TRAFFIC +44 (0)7921309176 (m), email: richard.thomas@traffic.org

ภาพประกอบ: <https://www.dropbox.com/home/Apes%20photos%20for%20press>

เกี่ยวกับ TRAFFIC

TRAFFIC เป็นเครือข่ายการสำรวจตรวจสอบการค้าสัตว์ป่า ทำงานเพื่อให้แน่ใจว่าการค้าสัตว์ป่าและพืชป่ามิได้คุกคามการอนุรักษ์ธรรมชาติ TRAFFIC เป็นโครงการร่วมกันระหว่าง IUCN และ WWF ข้อมูลเพิ่มเติมที่ www.traffic.org

เกี่ยวกับมูลนิธิอาร์คัส (Arcus Foundation)

มูลนิธิอาร์คัสเป็นมูลนิธิเอกชนที่มอบทุนในการทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายเพื่อความยุติธรรมในสังคมและการอนุรักษ์ มูลนิธิทำงานในระดับสากล มีออฟฟิศอยู่ที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา และที่แคมบริดจ์ สหราชอาณาจักรอังกฤษ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมและติดต่อกับอาร์คัสได้ที่: Arcusfoundation.org

Twitter.com/ArcusGreatApes; และทาง Facebook.com/ArcusGreatApes